

به کی به گئی نه رزگی و نائله خاتوین

هوژانغان به کر به گئی نه رزی هوژانه کا هی سه ری وی نه فه یه :

بدهرکه فتم ته ماشاکه م تیی روژی لدنی دابو

خه یالا دلبه ری ناکه م مه دی ناگه ه کو په دابو

حه تا نه فروکه وه سا یابه لافه [نه رزی] نه ف هوژانه بنائله خاتوینی کابانیا سماهیل پاشایی یه کی ، پاشایی نامیدی نه هاندی یه . د فی گو تاریدا نه م پیچک دی خو بقی بابه تیدا به ردهین ، به لکو ماسیه ک [ناگه ه] مینا دلبه را نه رزی بکه فیه شوکا مه . جاری ژریفه سماهیل پاشای کابانیه ک هه یه بنافی [نائله خاتوین] یان نه ه . ۱۹۰۰ پا نه و چ [مه دینا] یه نه رزی د هنده ک دهست خه تادا گو تی یه [مه دیناکه م] کو په دابو ۱۹۰۰ مه چ به لگه و گروف هه نه کو نه فه بنائله خاتوینی هلدایه و نه بخاتوینه کا دی ۱۹۰۰ میژوفان [نه نوه ر مایی] نیکه مین ژیده ره نافی [نائله خاتوینی] ئینای کو کابانیا سماهیل پاشایه و نه رزی هوژانا نافبری بی گو تی یه ۱۹۰۰ .

به ری وی ژیده ری لسه سماهیل پاشای و کارید وی ناخفتین ، نافی [نائله خاتوینی] نابهن کو کابانی یا وی یه ، وه کی : یاسین خیرالله العمري خودانی په رتوکا [غرائب الاثر] و په رتوکا [زبدة الآثار الجلیة] و س . ه . لونگریک خودانی په رتوکا [اربعة قرون من تاریخ العراق الحدیث] و صدیق الدملوجي خودانی په رتوکا [إمارة بادینان] و محمد نه مین زه کی خودانی په رتوکا [میژوی کوردو کوردستان] .. و گه له کید دن .

به لی ژبه ر کیم شه ره زایی یا مه د میژویا بادیناندا به رامبه ر شه ره زایی یا میژوفانه کی مینا نه نوه ر مایی ، نه فه بو [گه نگه شی] مه دانا راسته نافی کابانیه کا پاشای [نائله

خاتوین] بوو . باشه نه و چ [مه دینا] یه ، نه رزی نافی وی بری .. ۱۹۰۰ بهزرا من نه فه چه وتی یا دهست نفیسیایه .. نه رزی گو تی یه یان پیگفه لدیف رینفیساکه فن نفیسی یه [مدیناگه ه] کو په دابو ، ده ما هاتی یه را کرن بویه [مه دیناکه م] مه دیناگر ، مه دی ناگه ه [، کو یا راست] مه دی ناگه ه [ه ، نانکو] مه دیت ناوهخت ، مه دیت ژنشکه کی فه ، یان بی ناگه ه داری] .. نو هوژان هه روی مه عنایی دگه هینیت ده ما دبیزیت :

خه یالا دلبه ری ناکه م

مه دی ناگه ه کو په دابو

نه زه زرو خه یالا دلبه ری ناکه م ، به لی مه دیت نه و ژنشکه کی فه په دابو !!

بیینه سه ر چیروکا [نائله خاتوینی] .. مه گو ت [نه نوه ر مایی] بو جارا یه کی نه فه نفیسی یه ۱۹۰۰ نه فید دن مینا ص . ب . نامیدی و عبدالکریم فندی ژوی فه گوهاستی یه ۱۹۰۰ .

نه م لدویف به لگه و گروفید نه فرو [گومانی] دبهین کو نه رزی نه و هوژان بنائله خاتوینی فه هاندی یه ژبه ر :

1- نه وید نه ف هوژانه را کری نه نفیسی یه ، کو د فلانه دهست نفیسیدا یان د بیفانه په رتوکیدا هاتی یه ، گویه

[نه رزی] نه ف هوژانه بوی خاتوینی یا فه هاندی !

2- نه رزی خاتوینا هوژان بی هلدای دکه ته [دلبه را] خو ، ده ما دبیزیت :

خه یالا دلبه ری ناکه م

مه دی ناگه ه کو په دابو

کی یه ناگه ه په دابوی ۱۹۰۰ دلبه را وی یه .

3- هه که هوژانغانی نه فه پیش سماهیل پاشای فه فه هاندبیت ، کو پاشایه بکابانیا خو دبیزیت لدیمایی نه دگوت [به کر

مه علوله کی ژمیژم] دا برهنگه کی نافی پاشای که ته تیدا ، کو نه هونه ری وی به رزه بیت ونه دوزا پاشای !!

4- نه ف غه زه لا [نه رزی] گه له کا به ردایه ، چو توخیب بو نینن ، [غه زه له کا جسی یه] بریفه ناچیت بو کابانیا

پاشایه کی مینا قاچکی بکه فیه ناف ده فی خه لکی ، وه کی [ده فو لیفید شریفید شه کر ژنی دباریت] یان

[روی ید سورافو سپیاف کری] یان [خدامی چاروکا وی را کر دا ببینم] !! بلا چه ند پیوه ندی و هافلید وی

بابه تی ئەقینی لنگ پەرتویی هەکاری

وہ صفی حسن ردینی

پە یوہندی د ناقبەرا ئەقینی و ھوزانی پە یوہندیہ کا موکمە و کہ قنە و ھە کہ ئەقینی نە با داری ھوزانی راست نە دبوو ئە گەر ھوزان نە با مروفا ب ئەقینی نە دگوت (نە مازە ل چاخی بەری) لە ورا دی بینین ھوزان و ئەقین ئیک تە واوکەرە بو ییدی و مروف دببیت ھەردوو ھەک (ھەقال چە مکانە) .
ئەقینی یا بویە سەر وکانی و ئیلھام و پالغەدان بو گە لە کە سا ھەتا بویە ھوزانغان و سترانبیژ و .. ئەقینی ئە گەر ئیکی یە بو ھەمی رەنگیت خوگوری کرنی و ئەو ھەریسی پە یوہندی د ناقبەرا مروفا و ھەر وەسا دناقبەرا مروفا و سروسشتی و وەلاتی و ئەو ئە گەر ژیانە کا پەر خوشی و کە یف و شامی و ھەر وەسا ئەو ئە گەر ژیانە کا پەر کە سەر و خەم و کوفان ..

ئەقینی گە لە ک جەہی فە گرتی د ناف مەیدانا فولکلور و توری مە یی کلاسیکی و ئەقینداری لنگ ھوزانغانیت مە بیت کلاسیکی گە لە ک جارا سەر نچا من یا پراکیشای و من دقیا لسەر بنقیسم .. قی جاری من ھەولا دای بە حسی بابە تی ئەقینی لنگ (پەرتویی ھەکاری) بکەم و دیاریکەم ھەستا وی بە رامبەری ئەقینی و دا خویندە واری مە یی نھو بزانی ت کا جاوا باپیری ت مە (تە عبیر) ل ئیش و نازار و خەمیت خو بیت ئەقینداری کرینە .. بە تی دا ئاقریہ کی بدەینە ئەقینی بەری بچینە ناف باغچی ھوزانیت پەرتویی ھەکاری و دقنی ئاقرییدا مە دقیت بیژین کو دورە رنگیت ئەقینی بیت ھەین ئیک ئەقینا راست و نازک پیروز یانکو ئەقینا

دگەل پاشای دموکم بن .

5- ھەتا [دلەر] دچیت ، ژنویکا ئەرزى دببیت برینید ئەقینی من ھەودانە فە [ژنو حوبی من ھەودابوی ۱۹۰۰]
باش بنیرە پە یفا حوبی چ توف [حوبە] بو
ھوزانغانی پەیدابوی تو بیژی [حوبا] خویشک و
براینی یە سوراف و سپیاف کری .. ۱۹

6- ئەرزى ھە کہ راست ئە فە بکابانیا پاشای گوتبا ، دا زانیت کانى کەنگى گوتی یە ۱۹۰۰! چ دەم دیتی یە ، سپیدی یان ئیقاری ۱۹۰۰! لڤەخەکی دببیت سپیدە یە زوی یە ، ھەما روژا دەرکە تی [تینی روژی لدنی دابو] لڤەخی دی دببیت ژ بالافی ژ سەر ریباری یا ھاتی یە فە : [ئەوی روژی ژ بالافی - ژ رویباری فە گەریابو] باشە چەوا گە ھشتی یە ، وی سپیدی زوی بچیتە رویباری بالافی و بزقیریتە فە ۱۹۰۰! دپارە بشە فا چوی !! تو بیژی کابانیا پاشای بشە ف بچیتە بالافی ، یان بکە یفا دی خو یا چوی پشتی نەھ - دەھ - وەسیفە ژى داینە دو یف خو ۱۹!

دیماھینی بەزرا من ، لدویف بە لگە و گرو فید بوری ، [ئەرزى] ھوزانا نا فبری ، بنائە خاتوینی کابانیا سماھیل پاشایی یە کئی ، پاشایی نامیدی ، نە فە ھاندی یە ! بە لکوب خاتوینە کا دی یا [خە یالی] و نە یاراست گوتی یە ، و نە دویرە ژبەر مروفانیی یا وی بو پاشایی نامیدی ، گە لە ک جارن چوبیتە کووچک و تە لارید وان ، سە یران و ھاقینگە ھید وان .. کابانی و بە ر دەستک و خاتوینید وان دیتن و سود ژ خەمل و راپیچ و کارو کوکید وان دیتی یە د فە ھاندنا قی ھوزانیدا .

فەروزو سەرەکانی :

- (1) المائی - انور / الاکراد فی بادینان - الموصل 1980 م - ب : 206 .
- (2) یوسف عبدالرقيب / دیوانا کرمانجی - النجف 1971 م - ب : 90 .
یا ھەژى یە بیژین ھیزا [عبدالرقيب] نە نفیسی یە بکی ھلدا یە .
دیارە [مەمدوح بریفکی] بو ئاشکەرە نە کری یە .
- (3) المائی - انور / الاکراد فی بادینان - ب : 206 .
- (4) ص . ب . نامیدی / ھوزانغانید کورد - بە غدا . 1980 - ب : 380 .
دیسان : عبدالکریم فندی / دیوانا بە کر بە گئی ئەرزى - بە غدا
1982 / ب : 108 .
- (5) بنیرە [بسورانی تەزین دابو] ، [ژ دەف و لێفا شە کر باری] ،
[ھلینا خادمی چارە ک] -